

Svar på skriftligt spørgsmål om ägarstyrning av Posti

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 1034/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Lohikoski /vänst:

Är riktlinjen vid regeringens ägarstyrning att Posti kan göra sina anställda till deltidсанställda och låta en del av arbetet utföras av underleverantörer billigare än av sina anställda,

vilka åtgärder ämnar ägarstyrningen vidta för att främja att Posti i fortsättningen agerar med beaktande av sitt samhällsansvar och med tryggnade av kvaliteten på anställningsförhållandena,

ses möjligheten att anställa Postis personal på heltid över vid revideringen av postlagen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Posti är ett betydande statsägt bolag som i regel agerar helt enligt marknadsvillkoren, men även i en föränderlig och utmanande omvärld genomför de specialuppdrag som fastställts för bolaget i lag. Postis omvärld genomgår en förändring utan like, och som bolag tillämpar Posti Abp sina funktioner och söker nya möjligheter till tillväxt för att bolaget även på lång sikt ska ha förutsättningar för en hållbar affärsverksamhet. Som ägare till Posti följer staten upp bolagets strategiprocess och dess genomförande och förväntar sig som ägare att Posti, precis som andra företag som är aktiebolag och ägs av staten, ska agera lönsamt och ansvarsfullt inom sin företagsverksamhet.

Då medborgarnas, företagens och den offentliga förvaltningens kommunikation har digitaliserats har volymen papperspost minskat betydligt i Finland. Under tio år har antalet adresserade brev som Posti utdelar minskat med nästan 70 procent då minskningen i volym under de senaste åren ökat. Medan nedgången i volymen av adresserade brev var 9 procent 2018, var nedgången 16 procent 2019 och 20 procent under det tredje kvartalet 2020. Det förväntas att brevvolymer halveras från nuvarande nivå under de följande tre åren.

I såväl rapporten som den statssekreterarbetsgrupp som utredde Postis omvärld och behoven av att reformera postlagen utarbetat som i kommunikationsministeriets bedömningspromemoria om ändringar i postlagen konstateras att som Postis ägare förutsätter staten att Postis verksamhet är produktiv utan offentligt stöd och att de samhällsomfattande tjänsterna inte finansieras från statsbudgeten. Till följd av den mycket kraftiga nedgången i utdelningsvolymen och de ekonomiska konsekvenser som denna medfört samt kundernas förändrade behov har Posti under de senaste åren varit tvungen att anpassa sin personalstyrka och effektivisera sin verksamhet. Enligt kommunikationsministeriets bedömningspromemoria förväntas Posti trots sina lagenliga skyldigheter fungera på marknadsvillkor inom fri konkurrens och lika effektivt som privata bolag.

Enligt de uppgifter jag fått från bolaget har Posti använt sig av underleverans för sina tjänster inom utdelning, transport, leverans och logistik redan i årtionden. Inom utdelningen av post möjliggjordes underleverans till följd av ett kollektivavtal som ingicks 2015. Postis utdelning i hela landet omfattar för närvarande 8 337 rutter, varav underleverantörerna sköter 534 rutter dvs. 6,4 procent utförs som underleverans. Partnerföretagen är mycket olika till sina storlekar, från enpersonsföretag till större underleverantörer. Cirka 5 300 anställda arbetar för närvarande i Postis normala utdelning medan cirka 1 200 anställda arbetar vid sorteringen. Merparten av dem, dvs. 63 procent, arbetar som heltidsanställda. 27 procent är deltidsanställda och 10 procent är hyrda anställda. Enligt bolaget behövs kompletterande arbetskraft i synnerhet under anhopningar av arbete och vid plötsliga sjukfrånvaron.

Gruppen av statssekreterare föreslog en övergång från utdelning fem dagar i veckan till utdelning tre dagar i veckan inom samhällsomfattande tjänster i hela landet för att trygga verksamhetsförutsättningarna för postutdelning. Övergången till tre utdelningsdagar skulle minska utomhusarbetet inom den normala utdelningen och utdelningen av en del av försändelserna skulle därmed skjutas upp till andra arbetsdagar. Ändringarna i arbetsbeskrivningar beror i stor mån på hurdana distribueringsmodeller och verksamhetssätt bolaget inför för att svara på den nya regleringsmiljön. Den kraftiga nedgången i den postvolym som utdelas minskar även direkt behovet av distribuering och sortering. En del av arbetet kan därför ändras till deltidsarbete, men detta beror på hurdana verksamhetssätt som tas eller kan tas i bruk vid Posti.

I min dialog med bolagets styrelse och ledning betonar jag att ändringen kring utdelningsdagar ska genomföras i aktiv dialog med personalen. Ändringarna i personalstyrkan ska genomföras kontrollerat och på ett sätt som tryggar tillgången till kompetent personal och ork i arbetet. Jag förutsätter att Posti agerar med samhällsansvar och även i övrigt enligt statsrådets ägarpolitiska principbeslut.

Som ägarstyrningsminister ämnar jag genomföra en ägarpolitik som är ansvarsfull, långsiktig och tryggar strategiska intressen. Statsrådets ägarpolitiska principbeslut framhäver kraven för ansvarsfull och hållbar affärsverksamhet. Samtidigt betonar beslutet den betydelse som god förvaltningspraxis, aktiebolagslagen och lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning har. I enlighet med principbeslutet är bolagens styrelse och operativa ledning ansvariga för operativa frågor, såsom praktiska frågor kring personal.

Det nuvarande bolaget Posti befinner sig i ett svårt konkurrensläge och att klara sig i konkurrensen är en förutsättning för att bolaget ska kunna sysselsätta personal även i fortsättningen. Även om Posti är inne i en stor omvärldsförändring, som även har negativa konsekvenser för personalen, litar jag ändå på att bolaget har en framtid som ett bra, sysselsättande och lönsamt bolag.

Helsingfors 10.2.2021

Europa- och ägarstyrningsminister Tytti Tuppurainen